

לקט ידיעות – אוגוסט 2018

מנהלת התכנית: אל"ם (מיל') עו"ד פנינה שרביט ברוך

רכזת התכנית: עו"ד ליאור צור

צוות המחקר: שחף אסולין, שירה האוזר, אחינעם הראל, עמית לירן וזהר שדמון

♦ ידיעות מתוך ישראל

♦ ידיעות בינלאומיות שקשורות לישראל

♦ ידיעות בינלאומיות

ידיעות מתוך ישראל

פסיקה

בג"ץ חייב לאפשר כניסת תושבות עזה החולות בסרטן לקבלת טיפול רפואי מציל חיים במזרח ירושלים

ב-26 באוגוסט בג"ץ קיבל עתירה של חמש תושבות של רצועת עזה, הסובלות מסרטן, שבקשתן להיכנס לישראל לצורך קבלת טיפול רפואי מציל חיים שאינו זמין ברצועה נדחתה, משום שהן קרובות משפחה מדרגה ראשונה של אנשי חמאס. הנשים ביקשו לקבל טיפול בבתי חולים במזרח ירושלים במימון הרשות הפלסטינית. הסירוב הושתת על החלטת קבינט שבמסגרתה נקבעו צעדים שנועדו להפעיל לחץ על חמאס, שיוביל להשבת שבויים ונעדרים המחוזקים בידיו. ההחלטה פורשה על ידי היועץ המשפטי כך שלא תימנע כניסה לישראל על בסיס זיהוי משפחתי בלבד כאשר מדובר בטיפולים מצילי חיים. עם זאת, שר הביטחון הציג מדיניות עדכנית, שאושרה על ידי היועמ"ש לממשלה, לפיה גם כשמדובר בצורך בטיפול רפואי מציל חיים, או כזה שבלעדיו

טעם החיים משתנה כליל, המדינה ככלל תאפשר לקרובי משפחה מדרגה ראשונה של אנשי חמאס להיכנס לישראל רק לצורך מעבר לאיו"ש או לחו"ל לשם קבלת הטיפול שם (מחוץ לשטח ישראל). זאת, למעט בשלושה מקרים חריגים. בית המשפט קבע כי ההכרה בקדושת ערך חי האדם מחייבת בחינה פרטנית של בקשות כאלו וכי אין מקום לסירוב גורף כשאין סכנה ביטחונית מהמבקש, על בסיס פעילות אסורה של בן משפחה, שאין כל טענה שהמבקש מעורב או מודע לה, ומבלי שנבחנו, בין היתר, מצבו הרפואי העדכני, החלופות הרפואיות האפקטיביות העומדות לרשותו והשפעתו של חלופה הזמן- בין היתר עקב הידרשות לחלופה טיפולית רחוקה מישראל- על מצבו הרפואי. על בסיס חוות דעת רפואיות שהוצגו, נקבע כי ישנה סכנה ממשית לחיי העותרות אם לא יטופלו באופן מיידי וכי אין היתכנות מעשית לטיפול כזה שלא בשטח ישראל (למשל באיו"ש או במצרים וירדן). בית המשפט הבהיר כי התכלית הנוגעת לשבויים ונעדרים אינה יכולה להצדיק כל אמצעי וקבע כי החלטת המדינה אינה נותנת משקל הולם לערך חי אדם, כמו גם למכלול השיקולים שפורטו ובכלל זה להיעדר מעורבות החולה בפעילות אסורה ומשכך, אינה סבירה. בהתאם, הורה בית המשפט לאפשר את כניסת העותרות לישראל לקבל הטיפול בבתי החולים במזרח ירושלים באופן מיידי (26 באוגוסט, [בג"ץ 5693/18 סמיה ציאם נ' ראש הממשלה](#)).

בג"ץ דחה עתירה שביקשה להתיר לתושבת עזה לצאת מעזה ולהיכנס לגדה המערבית לצרכי השתלמות מקצועית

פסק הדין ניתן ב-7 באוגוסט. [בג"ץ 5724/18 מונא אחמד מחמד רסתם נ' שר הביטחון](#).

בית המשפט העליון החמיר את עונשו של בן דרי, שהורשע בגין ירי שביצע בשירותו הצבאי בכוונה לפצוע צעיר בן 17 שיידה אבנים, ושגרם למותו, למרות שלא נשקפה ממנו סכנה ובניגוד לנהלים, מ-9 חודשי מאסר ל-18 חודשי מאסר

פסק הדין ניתן ב-19 באוגוסט. [ע"פ 4497/18 מדינת ישראל נ' בן דרי](#).

בית המשפט העליון החמיר את עונשו של מבצע ההצתה של כנסיית הלחם והדגים מארבע שנות מאסר לחמש וחצי שנות מאסר

פסק הדין ניתן ב-16 באוגוסט. [ע"פ 775/18 מדינת ישראל נ' ינון אליה ראובני](#).

בית המשפט המחוזי פסק כי תושבי מאחז מצפה כרמים, המצוי על קרקע פרטית של פלסטינים, יושבים בקרקע כדין ולא ניתן לפנותם, משום שהקרקע הוקצתה בתום לב במחשבה שהיא מהווה רכוש ממשלתי שניתן להקצותו

פסק הדין ניתן ב-28 באוגוסט. [ת"א \(נ-ס\) 29754-11-13 איציק אנג'ל נ' עבד אלפתאח סאלחה](#).

בית הדין לעררים דחה ערר של אזרח אריתריאה שערק משירותו הצבאי על ההחלטה לדחות בקשתו למקלט מדיני בישראל, תוך שהוא ממליץ למדינה להורות על הרכתם הישירה של מסתננים מאריתריאה בחזרה למדינתם

פסק הדין ניתן ב-14 באוגוסט. [ערר \(נ-ס\) 4087-17 פלוני נ' משרד הפנים- רשות האוכלוסין וההגירה](#).

בית המשפט העליון דחה ערעור על הרשעתו של עורך דין ישראלי בעבירות ביטחוניות בגין העברת מסרים בין אסירי חמאס הכלואים בישראל ובין אסירי חמאס לגורמי חוץ, אך הקל בעונשו פסק הדין ניתן ב-13 באוגוסט. [ע"פ 4143/17 מחמד עאבד נ' מדינת ישראל](#).

בית המשפט המחוזי, בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים, דחה עתירה לפי חוק חופש המידע, שביקשה להורות למשרד המשפטים למסור מידע על התקשרויותיו עם משרדי עורכי דין בחו"ל במסגרת המאבק ב-BDS באירופה פסק הדין ניתן ב-13 באוגוסט. [עת"מ 68862-11-17 קובי סניץ נ' משרד המשפטים](#).

עדכונים נוספים

עדכון הפצ"ר בדבר החלטות לגבי אירועים חריגים ב"צוק איתן", לרבות החלטות שלא לפתוח בחקירה ביחס לאירועי "יום שישי השחור" ברפיח באוגוסט 2014 ב-15 באוגוסט פרסם הפצ"ר את [העדכון השישי \[באנגלית\]](#) בדבר החלטותיו ביחס לאירועים חריגים שאירעו במהלך "צוק איתן", אשר כולל את החלטת הפצ"ר שלא לפתוח בחקירה פלילית בעניין הקרב ברפיח שהתרחש ב-1 באוגוסט 2014, המכונה "יום שישי השחור". ההחלטה התקבלה לאחר בחינת ממצאי מנגנון הברור המטכ"לי. הנקודות העיקריות בעדכון:

- אין ודאות לגבי מספר הנפגעים, אך ההערכה היא שנהרגו לכל הפחות 42 פעילים צבאיים ולכל היותר 72 אזרחים לא מעורבים (על פי הנחת מוצא מחמירה).
- בהוראת "חניבעל" (שהוחלפה מאז) לא עוגנו במפורש עקרונות ההבחנה והמידתיות, אולם הכוחות הבינו כי על אף שהתירה שימוש בכוח משמעותי כלפי חוטפים לשם חילוץ חטוף, לא הותרה פגיעה מכוונת באזרחים וברכוש אזרחי או הפעלת אש שאינה מידתית.
- במסגרת התמרון הקרקעי נהרסו פחות מ-200 מבנים, שכולם היוו מטרות צבאיות או שהיה צורך צבאי חיוני בהריסתם, ואין אינדיקציה כי הפגיעה ברכוש נעשתה באופן שאינו מידתי.
- הפעלת האש בקרב (כולל אש שריון, ארטילריה ומרגמות ואש מן האוויר) עלתה בקנה אחד עם הדין הישראלי והמשפט הבינלאומי. האש הופעלה לתכלית צבאית, ולא באופן בלתי מבחין או במכוון כלפי אזרחים וכן לאחר הערכה סבירה, לאור המידע שהיה בזמן אמת, כי הנזק האגבי הצפוי לאוכלוסייה האזרחית לא יהיה מופרז ביחס ליתרון הצבאי הצפוי (הערכת מידתיות). מסקנות דומות עלו ביחס לאירועים הפרטניים במסגרת הקרב שנדונו בעדכון. גם בימים שלאחר הקרב, מדיניות האש ברפיח לא הייתה שונה או מקלה יותר.
- בשבעה אירועים נוספים שנבדקו על ידי המנגנון הוחלט שלא לפתוח בחקירה פלילית.
- בשמונה מקרים בהם נפתחה חקירה פלילית הוחלט על סגירת התיק ללא נקיטת צעדים משפטיים-פליליים או משמעותיים (בשניים מהמקרים התיק נסגר בהיעדר ראיות לתמיכה בתלונה). בשני תיקים הפצ"ר המליץ על נקיטת "צעדים פיקודיים".

עמיחי כהן ויובל שני התייחסו, בין היתר, לקשיים שעולים מאופן ניתוח המידתיות בהפעלת האש על ידי הפצ"ר וכן מגישת הפצ"ר ביחס ליישום הכלל בדבר מתן אזהרה לאזרחים לפני תקיפה וביחס לכמות ואיכות המידע לגבי מספר האזרחים שעל בסיסו ניתן לאשר תקיפה. כמו כן, הם העלו שאלות לגבי השימוש במנגנון הבירור המטכ"לי ועבודתו (27 באוגוסט, [Lawfare](#)). פנינה שרביט ברוך התייחסה לשאלת האיזון בין שמירה על שלום חיילינו לבין הימנעות מפגיעה באזרחי הצד השני. היא גורסת כי הגנה על חיי החיילים היא שיקול לגיטימי וחשוב, אך אינה מאפשרת פגיעה ללא רסן באזרחים, וכי ניתן ליישב בין שני השיקולים (16 באוגוסט, [Ynet](#)).

הפצ"ר החליט לפתוח בחקירה פלילית לגבי שני אירועים בהם נהרגו שני פלסטינים מירי כוחות צה"ל במסגרת האירועים בגבול עזה
ההחלטה התקבלה ב-21 באוגוסט ([אתר צה"ל](#); 21 באוגוסט, [מעריב](#); 21 באוגוסט, [הארץ](#); 21 באוגוסט, [Ynet](#)).

ידיעות בינלאומיות שקשורות לישראל

ארה"ב הודיעה על החלטתה להפסיק את כל המימון שלה לאונר"א
ההודעה פורסמה ב-31 באוגוסט ([הודעת מחלקת המדינה](#); 31 באוגוסט, [NY Times](#)).

דוח מזכ"ל האו"ם לגבי הגנה בינלאומית על האוכלוסייה הפלסטינית האזרחית בשטחים
הדוח הופץ ב-14 באוגוסט ([הדוח](#); 18 באוגוסט, [חדשות 10](#); 19 באוגוסט, [The Jerusalem Post](#)).

יו"ר ועדת החקירה של מועצת זכויות האדם של האו"ם בעניין הפרות שבוצעו בהקשר ההפגנות
בגבול עזה התפטר מתפקידו
הודעה פורסמה ב-22 באוגוסט (23 באוגוסט, [Reuters](#); 23 באוגוסט, [The Jerusalem Post](#)).

ידיעות בינלאומיות

דיני מלחמה

בחוק תקציב משרד הביטחון האמריקאי לשנת 2019 נכללות הוראות לגבי שיפור הטיפול בסוגיה של נפגעים אזרחים במבצעים צבאיים של ארה"ב
החוק התקבל ב-13 באוגוסט ([פרטי החוק באתר הקונגרס](#)). לדיון בהוראות האמורות ראו: [ריטה סימיון](#), 24 ביולי, [Just Security](#); [גיונה נאפלס-מיטשל](#), 28 באוגוסט, [Just Security](#). כן ראו דיווח של [דפני אביתר](#) בדבר הכרה באזרחים נוספים שנהרגו במבצעים הצבאיים נגד דאע"ש ועמדתה לגבי צעדים שעל ארה"ב לנקוט לצד הוראות החוק החדשות שהתקבלו בנושא זה: 22 באוגוסט, [Just Security](#).

דוח של קבוצת מומחים שמינתה מועצת זכויות האדם של האו"ם מוצא שיש סבירות שבוצעו פשעי מלחמה בתימן על ידי כל הצדדים לסכסוך הדוח פורסם ב-28 באוגוסט (28 באוגוסט, [UN](#); 7 בספטמבר, [Just Security](#)).

משפט בינלאומי פלילי

דוח ועדת הבדיקה שהקימה מועצת זכויות האדם של האו"ם בעניין מיאנמר קובע כי יש לחקור ולהעמיד לדין בכירים בצבא מיאנמר בגין פשעים בינלאומיים כולל רצח עם הדוח פורסם ב-27 באוגוסט ([הדוח](#); 27 באוגוסט, [UN](#); 27 באוגוסט, [Guardian](#); 27 באוגוסט, [Washington Post](#)).

זכויות אדם

הוועדה האינטר-אמריקאית לזכויות אדם קיבלה שתי החלטות במסגרתן ארה"ב מתבקשת לנקוט בצעדים להבטחת זכויותיהם של הילדים שהופרדו מהוריהם במסגרת מדיניות הממשל ולאיחוד מחדש של כל הילדים עם משפחותיהם ההחלטות התקבלו ב-16 באוגוסט (20 באוגוסט, [OAS-IACHR](#); 21 באוגוסט, [ASIL](#)).

סנקציות

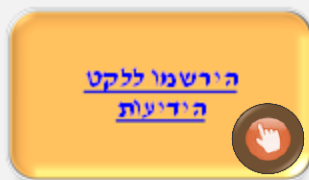
הממשל האמריקאי שב והטיל מחדש על איראן סנקציות רבות שהוסרו בשל הסכם הגרעין הצו המנהלי ניתן ב-6 באוגוסט ([הצו המנהלי](#); 6 באוגוסט, [The White House](#); 6 באוגוסט, [NY Times](#)).

הממשל האמריקאי הטיל סנקציות על שני שרים בממשלת טורקיה בשל מעצרו של כומר אמריקאי על ידי הממשל הטורקי הסנקציות הוטלו ב-1 באוגוסט ([הודעת משרד האוצר האמריקאי](#); 1 באוגוסט, [NY Times](#)). לניתוח ביקורתי בעניין השימוש הנוכחי בסנקציות, ראו: [רוב ברשינסקי](#), 6 באוגוסט, [Just Security](#).

ענייני הגירה

בית הדין האירופי לצדק פסק כי פלסטיני המחזיק בסטטוס פליט מאונר"א לא יכול לקבל סטטוס של פליט באיחוד האירופי כל זמן שהוא מקבל הגנה אפקטיבית או סיוע מאונר"א וקבע את התנאים לפיהם יוכל פלסטיני בסטטוס האמור לקבל מקלט או הגנה משנית באיחוד האירופי פסק הדין ניתן ב-25 ביולי ([פסק הדין](#); 25 ביולי, [CJEU](#); 30 באוגוסט, [ASIL](#)).

לקט הידיעות "משפט וביטחון לאומי" מתפרסם אחת לחודש. [צפו בלקטי הידיעות הקודמים](#).

*אם נתקלתם בבעיה בהרשמה, ניתן להירשם על ידי שליחת שם מלא וכתובת דוא"ל ל- liorz@inss.org.il

ניתן למצוא אותנו ב:

© 2017 כל הזכויות שמורות

התכנית למשפט וביטחון לאומי, INSS